

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2537

Vragen van het lid **Ouwehand** (PvdD) aan de ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *onvoldoende vis in zee voor advies «twee keer vis per week»*. (Ingezonden 3 april 2009)

1 Kent u de berichten «Zee biedt niet genoeg vis voor advies «twee keer vis per week»»¹, «De zee voorziet niet in vis voor iedereen»² en «Algen als heilige graal»?³

2 Deelt u de conclusies van de kritische analyse in de *Canadian Medical Association Journal* dat er onvoldoende vis in zee zwemt om iedereen vis te laten eten en dat de gezondheid van visolie niet onomstotelijk vaststaat?

3 Deelt u de mening dat het inefficiënt is om omega vetten te halen uit gemalen vis, omdat daarvoor vissen worden gevangen en vermalen tot olie om te leveren wat zij weer uit algen hebben gehaald – terwijl je die olie ook direct uit algen zou kunnen halen?

4 Bent u bereid de aanbeveling van de Canadese wetenschappers, dat het

gezondheidsadvies om meer vis te eten moet worden ingetrokken totdat «gezonde» visolie uit duurzame bronnen beschikbaar komt, op te volgen?

5 Kunt u aangeven welk beleid u voert ten aanzien van de ontwikkeling van gezonde olie uit duurzame bronnen? Bent u bereid om de productie van gezonde olie uit plantaardige bronnen, zoals algen en zeewier, te stimuleren?

6 Kunt u uiteenzetten op welke schaal vis uit ontwikkelingslanden in Europa wordt geïmporteerd voor de westerse visconsumptie? Hoe beoordeelt u de constatering dat mensen in ontwikkelingslanden hierdoor een goede eiwitbron kwijtraken, en welke consequenties verbindt u daaraan voor uw beleid?

7 Deelt u de mening dat viskweek verkwistend is en daardoor geen alternatief voor wildvangst, omdat voor viskweek veel vismeel wordt gebruikt van vissen die al eetbaar waren? Zo ja, welke consequenties verbindt u hieraan? Zo nee, waarom niet?

¹ NRC Next, 19 maart 2009.

² NRC Handelsblad, 17 maart 2009.

³ de Volkskrant, 25 maart 2009.

Antwoord

Antwoord van minister **Verburg** (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit), mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 4 mei 2009)

1
Ja.

2
Nee, ik deel de eerste conclusie niet en vind deze conclusie ook niet terug in het aangehaalde artikel. Het algemene beeld dat veel bestanden wereldwijd overgeëxploiteerd zijn, deel ik echter wel. Dit geldt ook tot op zekere hoogte voor Europese wateren. Om een ommekeer hierin te maken heeft de Europese Unie afgesproken in 2015 alle bestanden te beheren volgens het Maximum Sustainable Yield (MSY)-principe, wat onder andere betekent: werken volgens de ecosysteembenadering, langetermijnbeheerplannen en mogelijk lagere vangstmogelijkheden. Het meest recente advies van de Gezondheidsraad (2006) over de gezondheidsaspecten van vis en met de omega-3-vetzuren EPA en/of DHA verrijkte producten of supplementen geeft op basis van de huidige kennis aan dat consumptie van vis de voorkeur heeft boven supplementen of verrijkte levensmiddelen.

Het is nog niet zeker of de gezondheidseffecten van met EPA en/of DHA verrijkte producten of supplementen gelijkwaardig zijn aan die van vis, daarom heeft vis eten de voorkeur. Voor mensen die geen vis eten zijn met visolie verrijkte levensmiddelen of supplementen een aanvaardbaar alternatief.

3 en 5

Er bestaan inderdaad alternatieve bronnen, zoals algen en zeewier, van de omega-3-vetzuren EPA en DHA. Deze bronnen worden momenteel nog niet veel gebruikt voor producten met EPA of DHA, mede omdat het nog een kostbaar alternatief is. Gezien de interesse voor omega-3-vetzuren verwacht ik dat de markt hier de komende tijd op in zal spelen. De omega-3-vetzuren EPA en DHA zijn met betrekking tot gezondheidseffecten kwalitatief goed uit plantaardige bronnen te halen, voor het omega-3-vetzuur ALA is dit nog niet met zekerheid te concluderen. ALA kan in het lichaam worden omgezet in EPA of DHA maar deze omzetting is beperkt en voor de meeste personen waarschijnlijk ontoereikend voor een optimale voorziening. Er zijn op dit moment al initiatieven om de productie- en verwerkingsmethoden van algen en wieren te ontwikkelen. Hiervan worden diverse projecten door de overheid (mede) gefinancierd. Van belang is om niet alleen de teelt, maar ook de ontwikkeling van de eindproducten (zowel voedsel als niet-voedsel) te stimuleren. Mijn visie op de ontwikkeling van de totale biomassa waardeketen heb ik u reeds gestuurd, de Overheidsvisie Bio-based Economy in de Energietransitie (Kamerstuk 29 575, nr. 16), waarin ook een beleidsagenda is toegevoegd. Deze beleidsagenda is onder andere gericht op de ontwikkeling van bioraffinage. Met bioraffinage kan biomassa (waaronder dus algen en wieren) gescheiden worden in diverse waardevolle componenten.

4

Nee, het gezondheidsadvies blijft actueel. Tegelijkertijd zet ik mij in voor het verduurzamen van de visserij, het ontwikkelen van alternatieve bronnen voor visvoeder en het stimuleren van de productie van herbivore vis.

6

De meest recente gegevens van Comext (Eurostat) over de import van vis en visproducten door de Europese Unie geeft het volgende beeld. In totaal werd er in 2006 door alle 27 Europese landen tezamen voor 15,7 miljard euro aan vis en visproducten geïmporteerd. Hiervan werd 33% geïmporteerd uit ontwikkelde landen, 62% uit ontwikkelende non-LDC landen en 5% uit minder ontwikkelde landen (Less Developed Countries, LDC). De lijst van LDC-landen is opgesteld door de Wereld Handels Organisatie (WTO). De handel in vis en visproducten valt binnen de kaders van de WTO. Regulering van de handel kan alleen conform de WTO-regels. Het kabinet is een voorstander van liberalisering van de wereldhandel binnen gestelde kaders, ook voor ontwikkelingslanden. Het is belangrijk voor de economische ontwikkeling dat ook deze landen zo goed mogelijk toegang krijgen tot de voor hen relevante markten.

7

Nee. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoorden op door recent gestelde vragen van het lid Ouwehand (Kamervragen met antwoord 2008–2009, nr. 707, Tweede Kamer).